

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá základní slovní zásobou standardní češtiny ve vztahu k mluvčím češtiny jako zděděného jazyka. Jedná se o druhou generaci mluvčích češtiny, kteří vyrůstali v Německu, konkrétně v Řezně a okolí. Cílem práce je identifikovat oblasti v základní slovní zásobě češtiny, které si uvedení mluvčí neosvojili při neřízené akvizici jazyka.

Teoretická část práce v první řadě vysvětluje pojmy zděděný jazyk, mluvčí s migračním pozadím, nedokonalé osvojení jazyka a základní slovní zásoba s ohledem na sledované mluvčí. Dále na základě zahraniční odborné literatury popisuje problematiku vymezení základní slovní zásoby a tyto poznatky aplikuje na češtinu. Těžištěm teoretické části práce je vymezení aktivní a pasivní slovní zásoby češtiny a její rozsah a variace. Na základní slovní zásobu češtiny je nahlíženo jak z frekvenčního, tak z komunikačně-pragmatického pohledu. Pro účel tohoto výzkumu je k výběru základní slovní zásoby následně zvolen frekvenční přístup s využitím Českého národního korpusu.

Empirická část práce popisuje experimentální výzkum, ve kterém byla zkoumána aktivní i pasivní slovní zásoba a schopnost mluvčích češtiny jako zděděného jazyka používat synonyma. Z výzkumu vychází, že tito mluvčí mají osvojené přibližně čtyři pětiny základní slovní zásoby standardní češtiny. Mezi nejobtížnější slova pro tyto mluvčí patří tzv. „faux amis“ a polysémní výrazy. Získané poznatky mohou pomoci jednak lektorům češtiny zaměřujícím se na tuto cílovou skupinu, jednak autorům učebnic a v neposlední řadě samotným respondentům. V závěru práce je uvedeno několik možností, jak by se dalo na provedený výzkum navazovat.

Klíčová slova: zděděný jazyk, základní slovní zásoba, aktivní slovní zásoba, pasivní slovní zásoba, osvojování jazyka, nedokonalé osvojení jazyka, funkční bilingvismus